

W dniu 17 kwietnia 2018 roku w Warszawie odbyło się XVIII Forum Termomodernizacja 2018, którego hasłem przewodnim było: „Termomodernizacja w walce ze smogiem”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Zrzeszenie Audytorów Energetycznych (ZAE). Patronat honorowy objęły Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Spotkanie, składające się z trzech sesji, zostało zainaugurowane przez Dariusza Heima, prezesa ZAE, który powitał gości oraz przeczytał list Piotra Woźnego, Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw programu „Czyste Powietrze”.

Zarówno informacje zawarte w powyższym liście, jak i słowa obecnego na Forum, sekretarza stanu ministerstwa inwestycji i rozwoju Artura Sobonia, wskazują że rząd próbuje realizować zadania określone w programie "Czyste powietrze". Program ten zakłada spełnienie czternastu punktów, z których najważniejsze trzy to: ustanowienie norm, które spowodują, że nie będą sprzedawane niskiej jakości kotły na paliwa stałe, wprowadzenie norm jakości dla paliw stałych oraz program osłony dla najbiedniejszych. Rząd planuje przeprowadzić program pilotażowy, w ramach którego zostanie przeprowadzona termomodernizacja i wymiana pieców w wybranych lokalizacjach, a działania zostaną sfinansowane przez środki pochodzące od państwa, samorządów województw oraz z budżetów gmin. Uzyskane wyniki i doświadczenia mają być następnie wykorzystane przy podobnych działaniach w całym kraju. Wsparcie otrzymają osoby, które należą do grupy ubogich energetycznie.

Jednym z prelegentów pierwszej sesji był Andrzej Wiszniewski, prezes Narodowej Agencji Poszanowania Energii. W swoim wystąpieniu przybliżył uczestnikom spotkania najważniejsze informacje dotyczące smogu, szczególnie w kontekście niskiej emisji. Jak się okazuje problem smogu w Polsce i na świecie był znany od dawna, a wzmianki w prasie pojawiały się już w okresie międzywojennym. Jednak mimo tego (nie licząc uchwały krakowskiej z 1965 roku), dopiero w 2001 roku weszła w życie ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, która jest podstawowym przepisem prawnym regulującym kwestie jakości powietrza w Polsce. Po kolejnych 16 latach, w 2017 roku zaczęto wprowadzać uchwały antysmogowe i obecnie uchwalono je w 7 polskich województwach. Działania te nie są jednak wystarczające, a egzekwowanie prawa wciąż jest trudne do wykonania. Wszystkie uchwały czy też program „Czyste Powietrze” pokazują, że pojawia się coraz więcej pozytywnych zmian, jednak wydaje się, że jest to za mało. Program, który ma na celu wsparcie jedynie ludzi żyjących w ubóstwie energetycznym będzie mógł dotrzeć tylko do około 12 % populacji. Należy również zaznaczyć, że ubóstwo energetyczne nie jest równoznaczne z ubóstwem w znaczeniu dochodowym. Pod pojęciem tym kryją się problemy związane z zaspokajaniem potrzeb energetycznych. Szacuje się, że w 2016 roku połowa osób żyjąca w ubóstwie energetycznym była również uboga dochodowo. Oznacza to, że program jest skierowany do wybranej grupy osób, a nie do ogółu społeczeństwa. Zarówno Pan Andrzej Wiszniewski, jak i Pan Adam Ambroziak, przedstawiciel firmy Velux Polska (złotego sponsora Forum) podkreślali, że należy znaleźć takie rozwiązania i stworzyć taki program, który będzie w stanie poprawić złą sytuację związaną z zanieczyszczonym powietrzem gdzie problemem nie są osoby ubogie energetycznie, tylko te, które stać na zainwestowanie w efektywność energetyczną jednak mimo wszystko tego nie robią.

W pierwszej sesji wystąpił również Marcin Janiak, przedstawiciel Ministerstwa Energii z Departamentu Funduszy Europejskich. W swoim wystąpieniu omówił jakiego rodzaju wsparcie mogą otrzymać inwestycje w efektywność energetyczną w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Uczestnicy poznali dotychczasowe efekty oraz plany na najbliższą przyszłość.

Przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) opowiedzieli o Instrumentach wsparcia finansowego z Funduszu Termomodernizacji i Remontów (Tomasz Makowski) oraz o Instrumentach finansowych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Edyta Watkowska). BGK wspiera inwestycje związane m.in. z efektywnością energetyczną. Prelegenci zapewnili, że są pieniądze na ten cel i zachęcali do składania wniosków. Trwają prace nad tym by w najbliższym czasie Fundusz Termomodernizacji i Remontów został zasilony dodatkową pulą środków. W podobnym tonie wypowiedziała się Iwetta Markiewicz z Banku Ochrony Środowiska, który od ponad 25 lat za swój nadrzędny cel strategiczny stawia inwestycje w ochronę środowiska.

Sesję zakończyło wystąpienie przedstawiciela Złotego Sponsora wydarzenia - Adama Ambroziaka (Velux Polska), który przedstawił analizę korzyści wynikających z kompleksowej termomodernizacji. Uczestnicy FORUM otrzymali związany z tym wystąpieniem obszerny raport pt. „Barometr zdrowych domów 2017” omawiający wpływ stanu zasobów mieszkaniowych na zdrowie Europejczyków.

Podczas drugiej sesji zostały przedstawione techniczne i praktyczne aspekty związane z efektywnością energetyczną. Piotr Narowski (Politechnika Warszawska), przedstawił zmiany w sposobie obliczania zapotrzebowania na energię budynków zgodnie z normą PN-EN ISO 52016-1:2017-09, "Energetyczne właściwości użytkowe budynków. Zapotrzebowanie na energię do ogrzewania i chłodzenia, wewnętrzne temperatury oraz jawne i utajone obciążenia cieplne, część 1: Procedury obliczania" (wersja angielska), która częściowo zastępuje PN-EN 13790:2008, "Energetyczne właściwości użytkowe budynków. Obliczanie zużycia energii na potrzeby ogrzewania i chłodzenia". W nowej normie pojawia się m.in. nowa szczegółowa metoda godzinowa, dodano obliczenia zapotrzebowania na energię osuszania i nawilżania oraz zaznaczono, że wymagane krajowe współczynniki korekcyjne i korelacyjne dla metody miesięcznej dla różnych typów budownictwa muszą być obliczone za pomocą metody godzinowej.

Kolejnym prelegentem był Roman Nowak z firmy Schiedel Sp. z o.o., który przedstawił innowacyjne systemy kominowe i wentylacyjne, które można zastosować chcąc zwiększyć efektywność energetyczną budynku.

Następnie Jerzy Żurawski z Dolnośląskiej Agencji Energii i Środowiska omówił „Warunki Techniczne” i wskazał przykłady termomodernizacji wybranych obiektów szkolnych, w których doprowadzenie izolacyjności ścian do warunków obowiązujących od 2019 roku, jest mniej korzystne ekonomicznie niż do warunków obowiązujących obecnie. Jak podkreślił prelegent, przykłady te wskazują, że być może należy się zastanowić do jakiego stanu należy doprowadzać przegrody budynków, aby termomodernizacja była zarówno opłacalna energetycznie, jak i ekonomicznie.

Przeprowadzając działania modernizacyjne w budynku warto przeanalizować również wymianę oświetlenia o czym opowiedział Tomasz Chomicz z Beghelli Polska Sp. z o.o. Najlepszym rozwiązaniem jest takie, które pozwala spłacać inwestycję z oszczędności związanych ze zmniejszonymi rachunkami za energię. Przy wyborze dostawcy sprzętu należy jednak szczegółowo zapoznać się ze specyfiką oświetlenia, która często jest opisana w niewystarczający sposób i wprowadza klienta w błąd.

Na zakończenie drugiej sesji wystąpił Szymon Firląg (Politechnika Warszawska, Buildings Performance Institute Europe). Oceniał występujący obecnie system świadectw charakterystyki energetycznej budynków w Polsce oraz zaproponował jakie należałoby wprowadzić zmiany, aby był on bardziej

przejrzysty i funkcjonalny. Wśród propozycji pojawiły się m.in. wprowadzenie na świadectwie klas energetycznych powiązanych ze wskaźnikiem EU i/lub EK, dla systemów technicznych budynku i w zakresie emisji CO₂, podanie kosztów użytkowania budynku wyliczonych na podstawie wskaźników EK i średnich cen nośników energii. Dodatkowo omówił powstałą inicjatywę, której efektem było Powołanie Grupy Roboczej ds. świadectw charakterystyki energetycznej budynków. Obecnie należy do niej 21 instytucji, ośrodków i przedstawicieli. Każdy zainteresowany inicjatywa może się do niej dołączyć.

Ostatnia, trzecia sesja została zapoczątkowana przez Jerzego Kwiatkowskiego (Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A., Politechnika Warszawska), który próbował odpowiedzieć na pytanie czy LCC może być racjonalnym kryterium w postępowaniach przetargowych. Omówił projekt „Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie metody kalkulacji kosztów cyklu życia budynków oraz sposobu przedstawiania informacji o tych kosztach” i odniósł się krytycznie do niektórych punktów. Podstawowe wątpliwości budzą m.in. 30 letni obliczeniowy okres życia wszystkich rodzajów budynków, brak dyskontowania przepływów pieniężnych czy zależność kosztu rozbiórki budynku od kosztów użytkowania czy utrzymania. Wydaje się, że konieczne są zmiany w niniejszym rozporządzeniu, które przedstawione w obecnej formie nie dają możliwości obiektywnego określenia kosztów cyklu życia budynku.

W dalszej części wystąpiły firmy Gazuno (Lena Turakiewicz) oraz Trox BSH Technik Polska Sp. z o.o. (Michał Urański), przedstawiając swoje rozwiązania, które mogą przyczynić się do zmniejszenia zużycia energii i poprawy jakości powietrza. W pierwszym wystąpieniu uczestnicy Forum mogli zapoznać się z praktycznymi przypadkami gazowych absorpcyjnych pomp ciepła, mogących być zarówno źródłem ciepła, jak i oszczędności. Druga prezentacja wskazała w jaki sposób wentylacja fasadowa może przyczynić się do ochrony zdrowia oraz zwiększenia efektywności energetycznej w budynkach oświaty oraz użyteczności publicznej.

Jednym z ostatnich prelegentów był Andrzej Rajkiewicz (Narodowa Agencja Poszanowania Energii), który przedstawił międzynarodowy projekt DREEAM, którego celem jest uzyskanie zarówno teoretycznych, jak i praktycznych rozwiązań przyczyniających się do głębokiej termomodernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Projekt ten to konsorcjum organizacji Europejskich, które dostarczają kluczowych ekspertyz, aby pomóc europejskim zarządcom i inwestorom mieszkaniowym oraz miastom w podejmowaniu decyzji o głębokiej modernizacji. Istotnym założeniem projektu jest zwiększenie skali modernizacji z jednego budynku do wielu budynków jednocześnie oraz podniesienie celu modernizacji do standardu nZEB (prawie zero-energetycznego).

Tuż przed uroczystym zakończeniem XVIII Forum Termomodernizacja 2018 oraz wylosowaniem nagród ufundowanych przez sponsorów wydarzenia, wystąpił Michał Strzeszewski, który omówił program Audytor OZC oraz przedstawił najnowsze możliwości oprogramowania. Jednym z najnowszych rozwiązań jest m.in. możliwość wczytywania modeli budynków w formacie gbXML z programu Autodesk Revit.

Obradom FORUM towarzyszyły stoiska informacyjne firm: Velux Polska, Schiedel, Boghelli oraz Trox BSH Technik Polska.